

Poštovní spořitelna z peněz nepřipsaných správně na šekovém účtě pro zpronevěru neb z jiných důvodů hradí pouze 1% úrok ve smyslu § 12 a 14 »Pravidel pro šekové řízení«.

Žalobkyně, firma J. B. v K., podala na čl. stát (poštovní správu), žalobu, ve které se domáhala náhrady 8% úroků z částek, které jí byly poukázány konsumním spolkem »Svornost« ve V. na její šekový účet u poštovní spořitelny v Praze, nebyly jí však připsány k dobru, jelikož byly na poštov. úřadě ve V. zpronevěřeny. Poštovní správa nahradila zpronevěřené částky a příslušný 1% úrok, zamítuvši požadavek zaplacení 8% úroků s tím, že vklady u poštovního úřadu šekového úročí se jen 1%.

Soud I. stolice vyhověl žalobě a odsoudil poštovní správu k zaplacení 6% úroků ze zpronevěřených částek, požadavek vyšších úroků zamítl. Soud I. stolice položil si 2 otázky: 1. zdali žalobce v tomto případě vystupoval jako účastník šekového řízení, který ve smyslu § 14 pravidel pro šekové řízení by byl nucen se spokojiti zúročením pouze 1%; 2. nelze-li žalobce pokládati za takového účastníka, zda je prokázáno, že utrpěl škodu vyšší než zákonem stanovenou ve výši 6% zák. úroků.

Prvou otázku zodpověděl soud záporně, maje za to, že žalobce není omezen ustanovením § 14 pravidel. § 14 pravidel stanoví totiž, že 1% se zúročuje pohledávka na účtu. O takovou pohledávku však nejde, neboť zpronevěřené částky žalobci na jeho účtě vůbec připsány nebyly a žalobce je obdržel teprve po provedené reklamaci. Rovněž tu nejde o případ § 12 odst. II. pravidel, kde jest normováno ručení pošt. spořitelny a povinnost placení náhrady ve výši 1% při nesprávném provedení šekových nebo převodních příkazů. Závazek poštovní správy k náhradě zpronevěřených peněz a tudíž i další škody tím způsobené netkví v ustanovení cit. pravidel, nýbrž jest odůvodněn obecnými předpisy o náhradě škody, totiž, že žalovaná strana jako podnikatelka odpovídá podle § 1313 a) o. z. o. a § 1 cit. pravidel. Zpronevěrou nastala povinnost žalované strany k náhradě škody zpronevěrou peněz způsobené žalobci, a to nejenom škody ze zpronevěry peněz, nýbrž i další škody, již žalobce utrpěl tím, že žalobce zpronevěřený peněz včas neobdržel.

Otázku druhou soud prvý zodpověděl záporně, neboť žalobce neprokázal předpoklady stanovené pro nárok na náhradu škody podle 30. kapitoly obec. obč. zák.

Na odvolání poštovní správy změnil d r u h ý s o u d rozsudek a žalobu zamítl, při čemž uvedl:

Podle názoru odvolacího soudu jde tu, vzhledem k tomu, že žalobce měl účet šekový, o poměr zmocňovací podle § 1002 o. z. o. a platí tu proto o povinnostech zmocněncových předpisy § 1009 o. z. o. Jisto jest, že zpronevěřená částka na šekový účet patřila, měla býti připsána žalobci k dobru a podle § 14 uved. pravidel zúročena jedním procentem. Podle § 12, odst. 1. pravidel neručí pošt. spořitelna za včasný přípis vkladů na účtech ani za včasné

provedení šekových a převodních příkazů. Podle druhého odstavce téhož §, pokud by vlastníci účtů kromě případů uvedených v odst. 1. podle platných právních ustanovení byli oprávněni žádati za náhradu škody, vzešlé jim nesprávným provedením jejich šekových nebo převodních příkazů, poskytne šekový úřad pouze náhradu rovnající se úrokům z poukázané částky ve výši dočasné úrokové sazby (1%).

Zpronevěru sluší zařaditi pod případ nesprávného provedení šekových příkazů, právě zpronevěrou způsobeného a má tudíž žalobce nárok jen na náhradu ve výši 1%. Podle § 1323 o. z. o. musí vše při náhradě škody býti uvedeno v dřívější stav. Proto musí žalobci býti poskytnut jen takový úrok, jaký by mu vzešel, kdyby zpronevěřené částky mu byly řádně připsány k dobru a zúrokovány.

Nejvyšší soud potvrdil rozsudek druhého soudu. Z důvodu: Poštovní úřad šekový přijal vklady družstva »Svornost«, uložené na účet žalující firmy. Tím převzal příkazy a nevdá tomu, že zřízenec poštovního úřadu šekové peníze takto vložené zpronevěřil. Zpronevěřil je poštovnímu úřadu šekovému, ale nikoliv žalující firmě nebo družstvu »Svornost«, které je vložilo a poukázalo šekový úřad k určité dispozici. Tím, že poštovní úřad šekový provedl příkazy jen částečně, poukázav jen menší částky nebo je neprovedl zatím vůbec, nic se na věci nemění.

Mezi stranami není sporu o tom, že mezi nimi je poměr zmocnitelský. Žalující strana má jen za to, že při náhradě z důvodu tohoto poměru nejde o nesprávné provedení příkazu, a že proto neplatí § 12 pravidel. Je sice správné, že nelze použití odstavce 1. § 12 těchto pravidel. Tam jest stanoveno, že poštovní šekový úřad neručí za včasný přepis vkladů na účtě, ani za včasné provedení šekových a převodních příkazů, ani za včasnou výplatu šekových poukázek. Ve sporném případě se žalobce však nedomáhal náhrady pro opožděné provedení připsu na jeho účtě nebo převodu, nýbrž žádal náhradu proto, že příkaz, případně převod vkladu na jeho účet nebyl vůbec proveden nebo byl proveden jen zčásti. Nešlo tedy o včasnost připsu vkladu nebo provedení příkazu.

Avšak odst. 2. § 12 pravidel stanoví, že pokud by vlastníci účtů, kromě případů v prvním odstavci uvedených, byli oprávněni žádati náhradu škody vzešlé nesprávným provedením jejich šekových nebo převodních příkazů, poskytne jim ji poštovní úřad šekový v částce rovnající se úrokům, kterou úročí pohledávky ode dne příchodu příkazu až do dne provedení. O tento případ jde. Příkaz byl proveden výplatou peněz žalující firmě, ale nebyl ovšem proveden správně, protože vklady byly zcela neb zčásti zpronevěřeny a šekový úřad provedl výplaty neb převod teprve, když zpronevěru odkryl. Pro ten případ hradí se jen 1% úrok ve smyslu §§ 12 a 14 pravidel. Odst. 2. § 12 pak nerozeznává, z jakého důvodu příkaz byl proveden nesprávně.

Všeobecných předpisů o náhradě škody nelze tu použiti, ježto

pravidly o šekovém řízení je mezi stranami stanoveno jinak a tato pravidla nahrazují dohodu stran.*)

Rozhodnutí nejv. soudu ze dne 10. března 1933,
č. j. R v I 2016/31. Dr. Jar. Homolka.

Třebaže erár nevěděl, že knihovní pohledávka už netrvá, nelze říci, že jednal v důvěře v pozemkovou knihu, vyslovil-li v postupní listině, že protihodnotu vyplatil, ač tak ve skutečnosti neučinil.

Dovolání opřené o všechny dovolací důvody § 503 c. ř. s. pod číslem I až 4 není v právu, pokud na doličení dovolacího důvodu podle § 503 čís. I c. ř. s. vytýká napadenému rozsudku zmatečnost podle § 477 čís. 9 c. ř. s., neboť jde v pravdě jen o nesouhlas toho, co soud vyslovil, s tím, co říci chtěl, zřejmý ze samého rozsudku a z jeho odůvodnění, tedy o zřejmé nesprávnosti v rozsudku a v jeho vyhotovení, jež podle § 419 c. ř. s. mají býti odstraněny z úřadu a jež ostatně na návrh žalující strany již byly usnesením odvolacího soudu ze dne 25. března 1932 Co II 331/30-56 odstraněny.

Jinak jest dovolání důvodné.

Sama žalobkyně tvrdí a odvolací soud zjistil, že firma G. a spol., společnost s r. o., zaplatila cizí dluh a nebylo ani tvrzeno, že za tento dluh ručila osobně nebo určitými kusy majetku, ani že nebyla povinna tento dluh za žalovanou zaplatiti. (Sb. n. s. č. 9554.) Nejde tedy o případ § 1358 obč. zák., nýbrž o případ dobrovolného plátce ve smyslu § 1422 obč. zák., kde, na rozdíl od § 1358 obč. zák., plátce nevstupuje ve věřitelova práva již tím, že dluh zaplatil, nýbrž působí placení jako výkup pohledávky jen, žádá-li plátce před placením nebo při něm na věřiteli, aby mu postoupil svá práva. Ale to se v souzeném případě nestalo, a nemohli proto v souzeném případě firma G. a spol., společnost s r. o., pokud se týče její jednatel M., postoupiti žalobkyni práva, jichž sami nenabyli. Pouhý záměr žádati svého času na zaplacení věřiteli postoupením práv, podle § 1422 obč. zákona nestačí. Mohla tedy žaloba obstáti jen, kdyby žalobkyně byla jednála, důvěřujíc veřejným knihám, jak správně uznal odvolací soud ve zrušovacím usnesení ze dne 27. února 1930 Co II 54/30-31, t. j. kdyby byla prokázala, že jí nebylo a nemusilo býti známo, že pohledávka byla již dávno zaplácena a že tedy knihovní stav neodpovídá skutečnosti. Odvolací soud tuto otázku neřešil, ačkoliv ji ve svém zrušovacím usnesení sám prohlásil za jediné rozhodnou a nevyslovil se přímo o tom, zda přejímá zjištění prvního soudu, že žalobkyně před podpisem postupní listiny ze 16. května 1929, příloha C, věděla, že postoupená pohledávka jest již dávno zaplácena. Zjištěno však, že žalobkyně nedala ředitelství státních drah úplatu za postoupenou

*) Na věci ničeho nemění výnos p. ú. šek. ze dne 26. IV. 1933, podle něhož se zúrokování vkladů na šekových účtech (1%) zrušuje.